

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Disputatio LII. De scientia Christi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

XIV. De gratia capitis in Christo, respectu Angelorum & hominum diximus supra disp. 46. sect. 4. hic solum noto, cum Sanctus Thomas q. 8. a. 5. dicit gratiam capitis in Christo esse gratiam habituales, non esse hoc intelligendum de gratia habituali per se sumpta, sed ut conjuncta cum gratia unionis, cui proprie videtur tribuenda hæc dignitas.

Respectu damnatorum non est caput Christus, ut ait S. Thomas quest. 8. art. 3. corpore: respectu vero rerum insensibilium est potius Dominus, quam caput, sicut Regem nullus vocat caput respectu lapidum, sed solum respectu subditorum, cum caput in conceptu suo dicat potestatem imperandi.

XV. An Christus sit caput damnatorum, & rationis insensibilium.

DISPUTATIO QUINQUAGESIMA SECUNDA.

De Scientia Christi.

SECTIO PRIMA.

Quædam breviter notantur circa scientiam Christi increatam.

I. In Christo quatuor sunt scientiarum genera.

UATUOR scientiarum genera in Christo statuunt Theologi, increatam, visionis, Infusam, & Acquisitam, seu Experimentalem. Quoad increatam licet certum sit fuisse in Christo, cum sit ipsa natura divina, quæ unita fuit humanitati ut supra vidimus, non tamen de eâ hic disputant Auctores, cum non reddat animam Christi intelligentem ut docent omnes contra Hugonem Victorinum; ad hoc enim deberet esse forma eam informans.

II. Quævis Christi anima sua subsistere possit subsistentia increata, non tamen intellectio increata intelligere.

Nec valet argumentum à paritate, potest anima Christi subsistere per subsistentiam increatam, ergo & per intellectioem increatam intelligere. Negatur enim consequentia, tum ob rationem dictam, tum quia ut forma vel quasi forma det effectum suum formalem, accedere alteri debet sub eâ ratione, sub quâ est incompletum, sed humanitas non est incompleta substantialiter, nisi in ordine ad subsistentiam, ergo. Præterea, subsistentia ex conceptu suo est tantum terminus; definitur enim esse ultimus terminus nature, ergo potest suppleri ab aliquo quod non est forma. Deinde intellectio divina non est vitalis respectu anime Christi, ut diximus Disputatione præcedente sectione primâ. Nec etiam ex eo quod Deus supplere possit vicem speciei impressæ sequitur posse eum supplere expressæ; species enim impressa solum concurrat effectivè; cum ex conceptu suo sit semen objecti, & consequenter concursus ejus est ex natura suâ extrinsecus, concursus autem speciei expressæ est intrinsecus per modum formæ, Deus autem esse forma non potest, sicut nec subjectum; hoc enim in eo argueret incompletionem & potentialitatem.

SECTIO SECUNDA.

De scientia beatâ Christi.

I. Unum in Christo Mo-

MONOTHELITÆ, ut consequenter in suo errore procederent, sicut unam tantum R. P. Comptoni Theol. Schol. Tom. II

in Christo statuebant voluntatem, ita similiter unum solummodo dicebant in eo esse intellectum, & ut hominem nihil illum intellexisse asserunt, sed tantum ut Deum: qui tamen error ex mille Scripturæ sacræ locis aperte refellitur in quibus Christo ut homini tribuitur scientia: cum etiam Christus orasse dicatur, manifestum est habuisse cognitionem illi naturæ proportionatam quæ orabat. Tandem in sexta Synodo act. 4. definitum est Christum habuisse tum divinum, tum humanum intellectum & voluntatem his verbis: *Constemur in Christo omnia duplicia, quæ ad naturas pertinent: duas naturas ejus predicamus, & unamquamque proprietates naturales habere confitemur, divinam omnia quæ divina, humanam omnia quæ humana sunt absque ullo peccato.* Quibus verbis aperte docet Concilium Christum ut hominem habuisse scientiam propriam naturæ humanæ, & consequenter creatam, de qua in præsentem est sermo.

nehilic potest esse intellectum, eumque ut hominem nihil intellexisse asserunt.

Supponenda hic in primis circa scientiam beatam ea quæ Christo cum reliquis beatis sunt communia, nempe indigere ad illam lumine gloriæ, posse per ipsam videre creaturas in Deo, posse aliquas videri non visis aliis, &c.

II. Quædam hic circa scientiam beatam sunt supponenda.

Secundo circa hanc scientiam supponendum, fuisse, ut passionem unioni debitam, intusam anime Christi primo conceptionis instanti, quod probatur communiter ex illo Joannis primo, *Deum nemo vidit unquam, Unigenitus qui est in sinu Patris ipse enarravit, &c.* ubi sermonem esse de Christo ut homine exinde constat, quia cum loqueretur ut homo, locutio oriri debebat à voluntate & notitiâ sibi proportionatâ. Fuit autem hæc scientia in Christo longè perfectior quàm omnium Sanctorum, etiam simul sumptorum. An verò infinita, eodem modo loquendum quo supra locuti sumus de gratiâ habituali.

III. Scientia beatâ Christi anime primo conceptionis instanti fuit infusa.

Quod ergo in præsentem disputant Theologi est an Christus per scientiam beatam formaliter viderit in Deo futura omnia, præterita, & præsentia, seu ea quæ Deus videt scientiâ visionis. Quæ in re communis est pars affirmativa cum S. Thomâ quest. 10. art. 2. corpore. Varia ad hoc probandum Scripturæ sacræ testimonia congerit Bellarminus tom. 1. controversiâ 2. de Christo lib. 4. cap. 2. quæ licet probabilitate non careant, omnino tamen efficacia non sunt.

IV. Christus per scientiam beatam videt quicquid Deus videt per scientiâ visionis.

V.
Quo sensu
dicit Christi-
sus se nesci-
re diem iudi-
cii.

Non tamen huic obstat quod Christus Marci c. 13. dicat se nescire diem iudicii, nam iuxta sanctum Augustinum, Hieronymum, Chrysostomum, Ambrosium, Athanasium, Hilarium, & alios, solum hoc sensu dicit se id nescire, id est non ita scire ut possit revelare, cum illud sub secreto accepisset, quæ autem hoc modo scimus, cum veritate dicimus nos nescire cum ab importuno aliquo interrogatore urgemur: sicut licet dicit quis se ignorare ea quæ in confessione accepit, ut rectè Suarez, & Tannerus hic, Disp. 1. quæst. 5. d. 4. num. 107. Ratio sancti Thomæ & omnium est, quia beatus quisque in Verbo ea videt, quæ ad illius statum pertinent: cum ergo Christus sit Dominus omnium, & iudex caputque universorum, nihil est horum quod in Verbo videre non debeat.

VI.
Dicit nequit
Christum
solum ha-
bitisse scien-
tiam visio-
nis habitua-
lem horum
omnium.

Nec satisfecerit qui dixerit hoc solum arguere cognitionem habitualement Christi in Deo horum omnium, non quod in actuali cunctorum visione semper versetur. Hoc inquam non satisfact; visio enim beati, ut communiter dicitur solet, est invariabilis, & semper in actu secundo, sicque quod semel quis videt in Verbo, semper videt, & quod ab initio non videt, nunquam videt, alioqui si plures & pauciores videri possint creaturæ in Deo pro libito, consequenter nunc magis nunc minus clarè videretur objectum primarium, nempe Deus, sicque sancti essent uno tempore simpliciter beatiore, etiam quoad beatitudinem essentialem, quam alio.

VII.
Dices: Ergo
anima Christi
compre-
hendit scien-
tiam visio-
nis Dei.

Objicies primò: Hinc sequi comprehendere animam Christi scientiam visionis Dei. Contra, ergo videns scientiam visionis vel simplicis intelligentiæ ut terminatam ad centum creaturas, illam ut sic terminatur, comprehendit. Ad argumentum ergo Cæteranus, Capreolus, & alii ex Thomistis concedunt sequelam, nec id censent inconveniens. Sed quæstio est de nomine, & censo potius negandam, ad comprehendendum, siquidem scientiam visionis deberet, quicquid cum illâ identificatur comprehendit, ut scientia simplicis intelligentiæ, omnipotentia, &c.

VIII.
Ex eo quod
anima Christi
si videat se
in Verbo, non
sequitur eam
videre suam
durationem.

Objicies secundo: Si anima Christi videat omnia in Verbo, ergo & videt se; hoc autem fieri non potest, sic namque videret intuitivè se perpetuò duraturam, quod implicat; tunc enim Deus non posset illam destruere. Respondetur: Primò, cum duratio distinguitur à re durante, non est necessarium, ut visio terminata ad rem, terminetur ad ejus durationem. Secundo dico ex hoc capite præcisè non repugnare ut visio terminetur etiam ad suam durationem, ut dicunt aliqui de duratione indivisibili petente durare per horas; sufficienter enim salvatur libertas Dei, ex eo quod in illius potestate fuerit illam primò non producere.

IX.
Dices: Ergo
visio reflectit
supra se.

Objicies tertio: Hinc sequi visionem reflectere supra se, quod videtur implicare; sic enim causaret se, ex objecto enim & potentia paritur notitia. Pater Hurtado Disp. 10. de animæ sect. 4. num. 36. ob hoc argumentum negat posse actum illum reflectere supra se. Existimo tamen probabilis non repugnare cognitionem esse inadæquatè representationem sui, tum quia cognitio Dei se cognoscit, tum quia multi actus creati hoc habere videntur, ut hi actus, *Omnis actus intellectus est spiritualis*; omnis res creata pendet à Deo, &c. objectum enim horum actuum est omnis actus intellectus & omnis res creata,

ergo & ipse actus, cum intra ambitum rei creatæ contineatur.

Ad argumentum ergo dico duplex esse objectum, motivum & terminativum, & licet actus non possit esse objectum motivum respectu sui, cum objectum motivum illud sit, quod vel per se, vel per speciem à se productam concurrat physicè ad cognitionem, & de hoc solum intelligitur axioma illud desumptum ex sancto Augustino, potest tamen aliquid esse objectum quæ terminativum respectu sui; hoc enim nullam dicit causalitatem objecti respectu actus, sed omnimodam simultatem. Nec necessarium est omnes species productas ab objectis, sed possunt produci à Deo immediate, quod saltem divinitus fieri posse certum est. Nec etiã semper cognitio dicit relationem ad objectum, sicut nec producens ad productum quando idem producit & cognoscit se; relatio enim est ad aliud. Ex quo à fortiori inferunt aliqui posse visionem videre se in alio objecto primario, nempe Deo, & per speciem illius, ut docet Pater Erice Disputatione quinquagesima primâ, num. 57.

Objicies quartò: Non posse Christum videre in Verbo actus suos liberos antequam fiant; hac enim ratione liberi non essent, si enim viderentur futuri, cum visio sit certa, & intuitiva non poterant non fieri, alioqui visioni subesse posset falsum. Respondetur: visionem non esse priorem sed posteriorem actibus Christi liberis, nec hanc in eos influere, sed ad eam præsupponi; ideo enim videntur quia futuri sunt. Regulabatur autem Christus ad illos eliciendos à scientiâ infusâ, unde scientia visionis non magis tollit libertatem respectu horum actuum, quam tollat scientia Dei per quam ab æterno eos novit futuros. Si qua tamen sint, quæ scientiam visionis Christi necessariò sequantur, vel dicendum Christum non vidisse ea formaliter in Verbo, sed solum causaliter, quatenus scilicet ex visione oritur cognitio illorum, sicut P. Vasquez hic, Disp. 50. cap. 3. affirmat Christum nullam omnino creaturam videre in Verbo, nisi causaliter, imo ut in primâ parte vidimus, docet creaturas non posse videri in Deo, vel asserendum per novum gradum visionis priori superadditum objecta illa videri.

SECTIO TERTIA.

Vtrum anima Christi videre in Verbo
possit omnia possibilis?

HUIC quæstioni difficultas inde oritur, quod cum citra errorem in Fide, ut multi existimant, dici nequeat Deum posse comprehendere, ob plurima sacrarum Literarum testimonia, in quibus Deus vocatur incomprehensibilis, vel saltem hoc asserere sit temerarium ob communem Theologorum, qui in hoc negando conspirant, consensum; hinc inquam oritur difficultas, utrum omnia possibilis ab intellectu ullo creato intuitivè Deum vidente, cerni in eo possint; cum enim quicquid est formaliter & eminenter in Deo clarè cognosceret, videtur fore ut Deum comprehendat, cum quippe cognosceret quantum cognoscibilis est. Hanc quæstionem in Philosophia tractavi, Disputatione 20. de anima, quò Lectorem remitto, ubi eam in utramque partem fusè videbit discussam.

SECTIO

X.
Duplex est
objectum
motivum
& terminativum.

XI.
Dices: Non
potest Christum
videre
actus iustitiam
quæ sit.

Quid de
actibus dicitur
dicendum,
qui scientiâ
visionis sup-
ponant.

Vnde præsen-
tis quæstio-
nis oritur
difficultas.

Quæstio hæc
licet discussa
est in libro
de anima.

SECTIO QUARTA.

Annotantur quædam circa Scientiam infusam Christi.

I. DE scientiâ propriè infusâ hîc est sermo, illâ nimirum, per quam objecta supernaturalia & mysteria gratiæ cognoscuntur; naturalis enim, quæ animabus separatis infundi solet ad rerum naturalium cognitionem, non est cur Christo negeretur, cum ita viator fuerit quoad corpus, ut quoad animam fuerit comprehensor. Hæc verò scientia naturalis infusa quoad perfectionem substantialem imperfectior fuit scientia Angelica, cum fuerit hominis propria.

II. Dico itaque cum sancto Thoma quæst. II. a. 1. fuisse in Christo scientiam per se infusam in substantia supernaturali; primò quia licet in scientia naturali inferior aliquo modo erat Angelis, sicut in naturâ, in aliâ tamen debuit ipsis esse superior. Quod etiam probat Christum non supernaturaliâ solum objecta, sed naturalia per hanc scientiam cognovisse, quamvis enim potuissent anima Christi communicari species perfectiores speciebus Angelicis, hoc tamen planè fuisset contra naturæ ordinem. Secundò, quia ad virtutes supernaturales exercendas, etiam circa objecta naturalia eget anima scientiâ proportionatâ, nempe supernaturali, non minus quam potètia appetitiva spiritualis, cognoscitivâ spirituali: scientia autem beata non potuit ad hoc munus semper deservire, cum fuerit naturâ posterior pluribus saltem actibus virtutum, ut dictum est. Quod verò dari possit actus naturalis & supernaturalis circa objecta naturalia, latè ostendi in materiâ de Fide; ad hoc enim sufficit diversitas principii & modi tendendi, etsi objectum sit planè idem.

III. Per hanc itaque scientiam cognovit Christus objecta naturalia & supernaturalia, item secreta cordium, & futura; horum enim omnium species completas potuit Deus illius anima infundere, & statim Christi, utpotè omnium domini, ut infunderentur postulabat. Horum etiam notitiam habere potuit sicut & Trinitatis per actum scientiæ infusæ, quo cognoscebat perfectè actus nostros Fidei vel visionis beatæ Sanctorum, in quibus hæc objecta repræsentata sciebat.

IV. Quæres: Utrum per hanc scientiam possit Christus cognoscere omnia possibilis? Respondeo eodem modo quò superius de scientiâ beatâ, nempe non repugnare ratione infinitatis, quæ in visione sequeretur, perinde namque quoad hoc est infinita solum cognoscere, cum quodvis infinitum in se contineat infinites infinita. Dico itaque scientiam hanc infusam Christi ad omnia extendi, in quibus non est specialis aliqua difficultas, ex eo quòd actus hujus scientiæ sint objectis illis priores, aut aliud hujusmodi. Nec quoad hoc peculiaris aliqua occurrit difficultas, quæ soluta in simili non sit de scientiâ beatâ.

V. Quæres secundò: An hæc scientiâ usus sit Christus cum conversione ad phantasmata. Respondeo cum sancto Thoma hîc, & aliis potuisse eâ uti cum conversione ad phantasmata, quamvis hoc ad illius usum non sit necessarium. Ante probationem notandum operari cum conversione ad phantasmata nihil aliud esse, quàm ut occasio utendi speciebus aut scientiâ aliqua supra.

matur à phantasiâ motâ per objectum aliquod sensibile, hæc autem excitata excitat intellectum ad operandum, quamvis semel excitatus intellectus possit postea per se res alias longâ serie cognoscere, esto primam occasionem sumplerit à phantasiâ.

Prima ergo pars probatur: quid enim verat, ut operante phantasiâ Christus ex occasione illius applicet ad operandum species scientiæ infusæ, quod est operari dependenter à phantasmatis, & per conversionem, ut aiunt, ad illa, etsi non eam habeat vim, operatio phantasmatis, ut naturali quadam sympathiâ exciet intellectum ad utendum scientiâ infusâ, sicut excitat ad utendum naturali. Visione autem beatâ nec hoc modo uti potest dependenter à phantasmatis, cum necessaria sit, & semper eadem. Secunda pars probatur; hæc enim scientia cum fieret, per species superioris ordinis non habebat dependentiam à sensibus in Christo magis quàm in Angelo, aut animâ separatâ.

VI. Quæres tertio: An hæc scientia sit discursiva? Notandum primò, aliud esse cognoscere unum in alio, aliud cognoscere ex alio; licet enim utraq; cognitio hoc sensu sit mediata, hoc est dependens à medio, secunda tamen tantum est discursiva. Cognoscere ergo unum in alio exprimitur hoc actu, creatura habet necessariam dependentiam à Deo, ubi in creaturâ cognoscitur Deus; cognoscitur autem unum ex alio, hoc modo, Creatura est, ergo est Deus, vel Deus est quia creatura est à Deo; in priori actu est discursus formalis in secundo virtualis.

VII. Sanctus Thomas itaque hîc, art. 3. docet Christum per hanc scientiam discurrere, quòd ostendit videtur ex illo Matth. 17. vers. 25. ubi Christus ex eo quòd alieni solvere soleant tributum inultit, ergo liberi sunt filii: sed quicquid sit de hoc dico probabile videri habitum scientiæ infusæ esse ex naturâ suâ discursivum, non hoc solum modo, quòd scilicet concurrat ad actus, qui esse possint præmissæ in discursu, sed ita ut concurrat etiam ad conclusiones inde elicitas, præsertim si conclusiones sint supernaturales. Nec inconueniens videtur quòd idem habitus simul sit discursivus & cognoscitivus sine discursu, magis quàm speculativus & practicus. Deinde sicut hic habitus tam latè se extendit, ut complectatur non objecta solum naturalia, sed supernaturalia, quidni etiam extendetur, & ad actus discursivos & sine discursu.

VIII. Quæres quartò: An Christus semper fuerit in actuali exercitio hujus scientiæ, saltem quoad aliquem actum: videtur fuisse, nempe in actu quo cognovit se & suas species, ex quo potuit eas ad objectum quodvis cognoscendum pro libito applicare, ut dicitur de Angelis, & per hanc scientiam suppleri poterat defectus gratiæ excitantis. Mihi itaque probabile est, cum hæc scientia sit supernaturalis, Christum omnia per eam simul cognovisse, quæ vel ex parte actus vel objecti peculiarem non dicunt repugnantiam quo minus cognosci simul possint.

IX. Quæres quintò: An præter species supernaturalis in intellectu. Inprimis per divinam potentiam supplementem per concursum extrinsecum vicem habitus, mihi indubitatum est posse Christum elicere actus hujus scientiæ. Si verò quæstio sit de potentia ordinariâ, secundum quam videmus infundi in potentias ut operentur

Ostenditur posse Christum nisi scientiâ infusâ dependenter à phantasmatis.

Sicut scientia hæc infusa discursiva.

Dicendum cum S. Thoma habitum scientiæ infusæ esse discursivum.

Probabile est Christum quoad aliquem saltem actum, in actuali semper scientiâ infusâ exercitio fuisse.

Posse Christum per concursum extrinsecum hujus scientiæ actus elicere.

Præter species supernaturales non videtur, etiam de potentia ordinaria, necessarius habitus ad unum hujus scientia.

XI.

Quamvis dici possit habitum scientia infusa in Christo non distinguendum à lumine gloria, probabiliter tamen est contrarium.

XII.

Sine scientia infusa unus habitus an pures, est incertum.

Supernaturaliter principium aliquod supernaturale intrinsecum, per quod roborentur, major est difficultas. Mihi probabile videtur non esse necessarium habitum à speciebus distinctum; cum enim hæ species informant potentiam, sintque supernaturales, sufficienter illam roborant in ordine ad actus supernaturales eliciendos, ac proinde quodvis aliud principium supernaturale esse superfluum: si tamen quis diceret, sicut species naturalis ut infundatur potentia, semper supponit potentiam naturalem completam in ratione potentia, sic etiam species supernaturales, ac proinde præsupponunt habitum per quem redditur potentia completa in ratione potentia supernaturalis, non improbabiler discurret.

Quæres sextò: An habitus scientia infusa in Christo distinguatur à lumine gloria. P. Suarez hic, Disp. 29. sect. 4. inclinare videtur in partem negantem. Licet autem nulla sit implicancia quominus identificentur, communis tamen sententia Theologorum est in contrarium, tum quia lumen gloria peculiariter ordinatum videtur ut versetur circa Deum in se, sicut Fides circa ejus testimonium: tum quia non videtur dubium, quin separari possit scientia illa infusa à statu beatitudinis & dari viatori.

Quæres septimò: Utrum sit unus habitus an plures? utrumque probabiliter dici potest, in eam tamen partem inclinor ut dicam esse simplicem, sicut communiter dici solet de Fide, in quo differunt hi habitus ab habitibus naturalibus, qui sequuntur limitationem actuum, habitus verò supernaturales sunt universales, & per modum potentia.

SECTIO QUINTA.

De scientia Christi acquisita.

I. Quia nomen scientia acquisita intelligatur.

SCIENTIA acquisita illa dicitur, quæ licet fortè tota simul per accidens infusa fuerit, apta tamen est ex natura sua per industriam & exercitationem acquiri, unde per se acquisita est, per accidens infusa, sicut visus cæco collatus, per se naturalis est, per accidens miraculosus. Hanc in Christo fuisse constans est Theologorum & Patrum opinio, quamvis quoad peculiare ejus circumstantias inter se differant.

II. Ratione ostenditur dari in Christo scientiam per se acquisitam.

Ratio autem est: Cum enim ex una parte nihil in eâ sit, quod unionem hypostaticam deceat, ex alterâ verò sequatur connaturaliter ad operationes sensuum, quas Christus habuit perfectissimas (ab oculo namque ad phantasiam, à phantasia ad intellectum transmittitur cujusque objecti species & cognitio) non est cur hanc ei scientiam quisquam denegat. Apostolus verò primò ad Corinth. 13. vers. 9. cum dicit scientiam in cælo destruendam, vel per scientiam intelligit Fidem, vel destruendam esse quoad imperfectiones admixtas, ut supra dictum est cum communi sententiâ de prophetiâ.

III. Christus nec ab homine nec Angelo quidquam unquam didicit.

Prima conclusio: Christus nihil à quoquam, vel homine didicit vel Angelo: ita communis Theologorum sententia. Probatum primò ex illo Joannis septimo, ubi de Christo dicebant Judæi eum nunquam didicisse. Secundò, quia non decebat ut Christus à creatura ulla disceret, cum esset maximus veritatis magister, de quo dicit Deus, ipsum audite. Et etiam si concedamus eum ex signis & verbis hominum species objecto-

rum remotorum collegissè, non tamen ab eorum verbis quidquam didicit, sed inserviebant solum tanquam instrumenta quædam, in quibus novo quodam modo cognosceret Christus id quod antea cognoscebat per scientiam per se infusam, vel per acquisitam, per accidens infusam primo conceptionis instanti, aut ubi primùm ad perfectam ætatem pervenisset, brevissimo tempore acquisitam, ad quod etiam munus servare poterant alia omnia objecta, quæ oculis, aut alio quovis sensu percipiebat.

Dices primò: Nil vetare ut doctor in supremo aliquo genere scientia, sit in aliquo inferiore genere discipulus eorum quos docet. Unde licet Christus quoad res divinas Doctor fuerit, Logicam tamen aut Mathematicam nunquam docuit; ergo non est cur eas non diceret ab hominibus. Respondetur: Etsi hoc non repugnaret, non tamen fuisse decens ob dignitatem illius personæ & æternæ Dei sapientiæ.

Dices secundò: Ab Angelo consolationem accepit Christus in horto, hoc autem alio modo non fiebat, nisi eum aliqua ratione illustrando; ergo aliquid didicit ab Angelo. Inprimis aliqui non censent inconveniens concedere Christum aliquid quoad scientiam acquisitam ab aliis didicisse; hoc enim non est discere simpliciter, cum simpliciter antea illa omnia sciverit longè perfectiori modo per scientiam infusam: contrarium tamen est probabilius ut dictum est. Secundò tamen dici potest Angelum quidem rationes proponendo quibus dolorem ejus leniret, eum confortasse, licet Christus rationes eas quoad effectum illum non admiserit: nihil tamen proposuit Angelus quod Christus antea non sciret, unde cum rudis virum doctum consolatur, præmittere solet, nihil se proponere posse quod alter nesciat. Tertio R. Valentia & alii dicunt probabiliter ab Angelo verè exhibitam fuisse Christo consolationem, non rationes afferendo, sed exhibitione sui modo suavi in corpore assumpto, vel si rationes attulerit, non tamen eas, ut dixi, quas Christus antea non nosset, sed jam dependenter ab illis volebat permittere consolationem inferiori animæ suæ parti hinc & nunc communicari, quod tamen nisi dependenter ab hac Angeli propositione non fecisset.

Secunda conclusio: Christus decursu temporis sensibus multa percepit: videtur certissimum, cum in dies multa viderit diversa loca peragrandò, & audiverit eum hominibus conversando, quæ antea non audiverat, nec viderat.

Tertia conclusio: Christus ministerio sensuum novam etiam scientiam experimentalem, & species ad hanc necessarias comparavit: ita Suarez disp. 30. sect. 2. aitque esse sententiam communem Theologorum, & juxta eam intelligi illud Lucæ 2. ubi dicitur Christus profecisse scientiâ. Ratio est: Peculiaris quippe ratio hujus scientiæ requirit, ut non fuerit in primo instanti conceptionis infusa, non enim representat res simpliciter, & secundùm se, sed ut subiectas sensui, ita ut species, & actus eas representent fuisse sensu perceptas.

Et hinc patet, licet dicat quis scientiam acquisitam & species ad eam necessarias infusas fuisse primo conceptionis instanti, non tamen sequi idem dici debere de scientiâ experimentalis, & illius speciebus, priores enim species, & scientia abstrahunt à tempore, & experientiâ sensuum, & solum considerant res secundùm se, posteriores

IV.

Quamvis universis non repugnet, ut Doctor in una scientia, si discipulus in alia, hoc tamen Christum non dicitur.

V.

Obicit Christus ab Angelo autem in horto consolatione, aliquid didicisse.

VI.

Christus successivè objecta varia percepit.

VII.

Non omnia scientiam experimentalem ministerio sensuum acquiruntur.

VIII.

Differentia hæc inter ministerium scientiam experimentalem & acquisitam.

verò longè alio modo procedunt. & cum peculiari dependentiâ à sensibus, ut dictum est.

IX.

Non de potentia tantum absolutâ, sed ne de ordinaria repugnat, ut scientia acquisita Christi infundatur primo conceptionis instanti.

Quarta conclusio: Non repugnat ut scientia acquisita, & illius species infundantur animæ Christi simul primo conceptionis instanti. Sensus conclusionis est, non solum non repugnare in ordine ad potentiam absolutam, sic enim nec infundi repugnat experimentalem, ut proximè dictum est, sed nec peculiari illo modo repugnare, quo invenitur repugnantia in infusione scientiæ experimentalis. Probatur itaque conclusio primò: Quia peculiaris ratio hujus scientiæ non tendit in res ut sensibus subjectas, & perceptas experientiâ, sed secundum se, ergo. Secundò: quia Adamo & Salomoni infuse sunt hujusmodi species, & scientia, ut docet Sanctus Thomas primâ parte, quæst. 94. art. 3. ergo non est, cur Christo infundi non poterint.

X.

Obje. Inde sequi intelleximus agentem fore otiosum.

Dices, propterea eas infundi tunc non posse, quia intellectus agens esset otiosus, munus enim eius est abstrahere species à phantasmatibus, quod hic non faceret. Contra primò: Experienciâ quotidianâ per sensus exercitâ id præstaret intellectus agens, ergo non esset otiosus. Contra secundò: Intellectus agens non distinguitur à possibili, ergo sufficienter ageret eliciendo actus intellectus: sicut potentia risiva non distinguitur ab appetitivâ, & loco motiva, & propterea non est superflua, etsi Christus nunquam riserit, ut docet Sanctus Basilius. Tandem dico, licet ex accidente nullum actum exerceret potentia aliqua, non tamen fore otiosam si spectet ad integritatem naturæ, ut constat de potentia vegetativâ, & nutritivâ in corporibus beatorum post diem Judicii.

XI.

Primum Christi primo conceptionis instanti infusa.

Quæres: Utrum habuerit Christus à primo conceptionis instanti infusam sibi scientiam hanc acquisitam, & species ad illam necessarias. Pro parte affirmativâ (quam tenet Sanctus Bonaventura, Scotus, Alensis, Durandus, Ga-

briël, & alii, quos sequitur Suarez disput. 30. sect. 2. §. Dico primò, atque esse communio-^{infusam sibi habuerit scientiam acquisitam, & illius species.} rem) pro hac inquam parte facit quòd primo Adamo hoc concessum fuerit, de quo Ecclesiastici 17. dicitur: *Vestivit eum Deus virtutes, & creavit illi scientiam spiritus, & sensu replevit cor ejus, &c.* Unde Genesis 2. versu 19. dicitur: *Omne quod vocavit Adam anima viventi, ipsum est nomen ejus: ex quo constat habuisse eum cognitionem omnium.* Secundò, quia hoc conformius videtur illi quod Disputatione præcedente diximus de virtutibus acquisitis, Christo per accidens infusis primo conceptionis instanti. Tertiò, nihil enim obstat quo minùs potuerit uti Christus hac scientiâ à primo conceptionis instanti, cum non dependeat necessariò à phantasmatibus; est enim in animabus separatis, Christus autem etsi quoad corpus fuerit viator, quoad animam tamen fuit comprehensor: cum ergo phantasia non ob aliud requiratur in usu hujus scientiæ, quàm ut ipsam excitet, & aliunde excitari possit anima Christi ad eâ utendum, nempe per scientiam illam altio-rem, quâ instar Angeli se & suas species cognovit, non est cur ad hoc munus indigeat phantasmatibus.

Pro contraria tamen parte, quam tenet Vasquez Disput. 55. & alii facit, quod sit expressa mens sancti Thomæ, qui licet in tertio, Dist. 14. q. 3. art. 3. docuisset omnem scientiam fuisse infusam Christo primò conceptionis instanti, hic tamen quæst. 12. art. 2. Corpore, mutavit sententiam. Ratio sancti Thomæ est, quia est naturalis proprietas acquirere per actus eonaturales hujusmodi scientiam; cum ergo Verbum assumpsit humanitatem cum proprietatibus naturalibus, hoc non debuit omitti. Utraque sententia est probabilis. In neutra tamen sequitur fuisse ullam unquam ignorantiam in Christo cum hanc abundè exclusisset scientia beata, & infusa.

XII.

Alii contra contendunt scientiam acquisitam non fuisse Christo primo conceptionis instanti infusam.

